

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Metodika NERP

Publikace a katalogizace otevřených dat o životním prostředí v České informační agentuře životního prostředí

CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016059

Optimalizace systému řízení příjmu, validace, zpracování a reporting datových sad v resortu životního prostředí (NERP)

Česká informační agentura životního prostředí

Vytvořil: Tým NERP, Martin Černý

Datum: 3.2.2023

Schválil: Ing. Miroslav Kukuc

Datum: 6.2.2023

Obsah

Čl.1 Vymezení působnosti metodiky	3
Čl.2 Definice pojmů	3
Čl. 3 Role a obsazení.....	5
Čl. 4 Obecná povinnost.....	5
Čl. 5 Vedení poskytovatele dat	5
Čl. 6 Koordinátor otevírání dat	6
Čl. 7 Kurátor dat	6
Čl. 8 Správce katalogu otevřených dat	6
Čl. 9 IT specialista	7
Čl. 10 Postup publikace a katalogizace otevřených dat	7
Čl. 11 Katalog otevřených dat.....	7
Čl. 12 Závěrečná ustanovení.....	7

Čl.1 Vymezení působnosti metodiky

Účelem metodiky je stanovit jednotný postup při publikaci a katalogizaci otevřených dat o životním prostředí v České informační agentuře životního prostředí (dále jen „CENIA“), které lze za určitých podmínek publikovat ve vztahu k veřejnosti. Metodika vymezuje základní pravidla, kompetence a odpovědnosti při publikaci a katalogizaci otevřených dat v podmínkách CENIA.

Metodika pokrývá datové sady - indikátory stavu životního prostředí, které CENIA zpracovává pro periodické publikace (Zprávu o životním prostředí ČR a další), katalogizuje a publikuje na webu envirometr.cz

Otevírání dat jiných agend (např. INSPIRE) tato metodika neřeší.

Čl.2 Definice pojmů

1. Otevřená data

Za otevřená data se považují data, která splňují následující podmínky:

- a) úplnost; úplnost je zabezpečena publikováním v maximálním možném rozsahu,
- b) snadná dostupnost; data jsou dostupná na internetu a dohledatelná běžnými informačními a komunikačními technologiemi (ICT),
- c) strojová čitelnost; data jsou uvedena ve formátu, který je strukturovaný takovým způsobem, že pomocí běžné softwarové aplikace z nich lze získat požadované údaje,
- d) používají standardy s volně dostupnou specifikací (otevřené standardy); data jsou ve formátu, který je volně (bezplatně) dostupný pro libovolné použití nebo do takového formátu převoditelný volně (bezplatně) dostupnou softwarovou aplikací,
- e) zpřístupnění za jasně definovaných podmínek užití dat s minimem omezení (podmínky užití); podmínky užití dat jsou jasně a zřetelně definovány a publikovány,
- f) dostupnost uživatelům při vynaložení minima možných nákladů na jejich získání.

2. Datová sada

Datová sada je množina souvisejících dat, vztahující se k jednomu věcnému tématu. Datová sada je dostupná prostřednictvím jednoho nebo více datových souborů nebo prostřednictvím definovaného programového rozhraní (API).

3. Distribuce datové sady

Distribucí datové sady se rozumí datový zdroj v podobě elektronického souboru, který zpřístupňuje data datové sady nebo jejich část.

4. Otevřená datová sada

Otevřená datová sada je sada, která je zpřístupněna prostřednictvím webových stránek a splňuje definici otevřených dat.

5. Transformace dat

Transformace dat je změna obsahu a struktury datové sady, např. anonymizace, agregace či jiná úprava původních dat.

6. Portál otevřených dat

Portál otevřených dat (dále jen "POD") je webový portál na adrese <https://data.gov.cz>.

7. Katalogizační záznam

Katalogizační záznam tvoří strukturovaná data o určité otevřené datové sadě (metadata) v katalogu otevřených dat; struktura katalogizačního záznamu je popsána na POD.

8. Otevřená formální norma

Otevřená formální norma je otevřená formální norma dle § 3 odst. 9 zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Seznam otevřených formálních norem je dostupný na POD.

9. Podmínky užití otevřených dat

Podmínky užití otevřených dat jsou podmínky, kterými je opatřena publikovaná datová sada a které musí být v souladu s pravidly pro stanovení podmínek užití otevřených dat zveřejněnými na POD.

10. Proces publikace

Proces publikace zahrnuje přípravu datové sady, katalogizaci a samotné zveřejnění datové sady. Proces zveřejnění je řízen stanovenou periodicitou.

11. Neúplný katalogizační záznam

Katalogizační záznam, který nemá vyplněny všechny atributy katalogizačního záznamu nebo neodkazuje na vlastní distribuci datové sady.

12. Katalogizace datové sady

Zaevidování datové sady v katalogu otevřených dat spolu s vyplněním katalogizačního záznamu a případně relevantního odkazu na datovou sadu publikovanou v otevřeném formátu.

13. Metadata datové sady

Metadata datové sady se rozumí data popisující datovou sadu, zejména její věcný obsah, časové, územní a další souvislosti.

14. Metadata distribuce datové sady

Metadata distribuce datové sady se rozumí data popisující distribuci datové sady, zejména její strukturu, časové a další souvislosti.

15. Národní katalog otevřených dat

Národní katalog otevřených dat veřejné správy ČR (dále "NKOD") je centrálním katalogem otevřených dat v ČR. NKOD je dostupný prostřednictvím POD. NKOD obsahuje katalogizační záznamy o datových sadách zveřejněných jednotlivými subjekty veřejné správy ČR, včetně odkazů ke stažení dat. Data ke stažení jsou uložena na webu příslušného Poskytovatele dat.

16. Lokální katalog otevřených dat o životním prostředí

Lokální katalog otevřených dat o životním prostředí (LKOD) je implementován pro potřeby katalogizace otevřených dat. Lokální katalog otevřených dat je zaregistrován v NKOD, je dostupný prostřednictvím API, které odpovídá aktuální verzi otevřené formální normy. Implementovaný katalog nemá vlastní uživatelské rozhraní, slouží pouze pro publikaci otevřených dat v NKOD. Veškeré publikované datové sady/ indikátory jsou v plném rozsahu, včetně vizualizací a funkcionality vyhledávání katalogizačních záznamů prezentovány prostřednictvím webového rozhraní envirometr.cz.

17. Publikační plán

Publikační plán je seznam indikátorů v "mapovací tabulce" s příznakem PUBLIKOVAT OD. Publikační plán vymezuje datové sady plánované k publikaci v podobě otevřených dat. Publikační plán je průběžně aktualizován. Pro každou datovou sadu jsou uvedeny:

- a) název datové sady;
- b) popis datové sady;
- c) kurátor dat zodpovědný za analýzu a přípravu datové sady;
- d) periodicita publikace (aktualizace) datové sady;
- e) podmínky užití datové sady;
- f) plánovaný termín první publikace datové sady.

18. OZSD

Oddělení zpracování a správy dat – zajišťuje procesní a technickou část otevírání dat.

19. OIPEP

Oddělení informační podpory environmentálních politik zodpovědné za analýzu a návrh datových sad ke zveřejnění

20. Mapovací tabulka

Referenční tabulka pro záznam stavů datových sad, indikátorů a poskytovatelů

Čl. 3 Role a obsazení

Pro práci s otevřenými daty jsou rozlišovány role uvedené v následující tabulce:

Role	Obsazení
Vedení poskytovatele dat	Vedení CENIA
Koordinátor otevírání dat	Koordinátor procesní a datové kvality, OSZD
Kurátor dat	Kurátor dat OIPEP
Správce katalogu otevřených dat	Koordinátor procesní a datové kvality OZSD
IT specialista	Správce IKT OZSD

Čl. 4 Obecná povinnost

Všichni zaměstnanci určení do některé z rolí uvedených v článku 3 jsou povinni pro práci s otevřenými daty zohlednit platnou metodiku Ministerstva vnitra uveřejněnou na <http://opendata.gov.cz>.

Čl. 5 Vedení poskytovatele dat

Vedení poskytovatele dat zodpovídá za:

- rozhodnutí o otevírání dat;
- obsazení role Koordinátora otevírání dat;
- obsazení dalších rolí v kontextu otevřených dat;
- schválení publikačního plánu;

Čl. 6 Koordinátor otevírání dat

Koordinátor otevírání dat zodpovídá za:

- přípravu publikačního plánu;
- poskytování metodické podpory Kurátorovi dat při plnění povinností plynoucích z této metodiky;
- zveřejnění publikačního plánu;
- zajištění finální kontroly formátu a struktury dat před publikací;
- zajištění publikace datových sad a katalogizačních záznamů (metadat);
- komunikaci připomínek uživatelů otevřených dat a reportování o publikaci otevřených dat vedení poskytovatele a příp. tiskovému oddělení Poskytovatele dat.
- ověření, že publikace datových sad bude v souladu s platnou legislativou ČR.
- vyhodnocení plnění publikačního plánu a informuje Vedení poskytovatele dat.

Čl. 7 Kurátor dat

Kurátor dat zodpovídá za:

- kontrolu podmínek užití jednotlivých datových sad;
- zajištění analýzy datové sady předcházející zveřejnění dat;
- určení případné nutnosti transformace datových sad, např. anonymizaci, agregaci nebo jinou změnu struktury datových sad;
- správu a kontrolu kvality datových sad (tj. mj. kontrolu správnosti, úplnosti, konzistentnosti) před jejich publikací a katalogizací;
- spolupráci při procesu zveřejnění datové sady s Koordinátorem otevírání dat a IT specialistou;
- předání datových souborů s datovými sadami a návrhu obsahu katalogizačních záznamů (metadat) Správci katalogu otevřených dat.

Čl. 8 Správce katalogu otevřených dat

Správce katalogu otevřených dat zodpovídá za:

- formální kontrolu a správu katalogizačních záznamů (metadat);
- vkládání katalogizačních záznamů a příp. i datových souborů do NKOD;
- správu katalogizačních záznamů v NKOD.

Správce katalogu otevřených dat dále zodpovídá za:

- zajištění provozu a funkčnosti lokálního katalogu otevřených dat
- registraci lokálního katalogu v NKOD;

Čl. 9 IT specialista

IT specialista zodpovídá za:

- poskytování technické podpory a součinnosti Kurátorovi dat při plnění povinností plynoucích z této metodiky, zejména při analýze předcházející zveřejnění dat a přípravě datových sad k otevření;

Čl. 10 Postup publikace a katalogizace otevřených dat

1) Postup tvorby publikačního plánu:

Na základě uzavřeného smluvního vztahu a stanovení licenčních podmínek pro užití dat se indikátory, které jsou tvořeny datovými sadami smluvního poskytovatele publikují jako otevřená data. Tím automaticky vstupují do publikačního plánu pro následující rok.

2) Postup zveřejnění datové sady v otevřené podobě:

- Publikují se indikátory pro Zprávu o životním prostředí a další periodické publikace, které se připravují podle standardů otevřených dat – metadatová sada, csv formát souborů. Indikátory, které projdou kontrolou správnosti, úplnosti, obsahové validity se publikují na www.envirometr.cz.
- Ze stejného zdroje se datové sady (indikátory) publikují jako OD.
- Proces zpracování datových sad a indikátorů je popsán v Metodice NERP
- Publikace OD se řídí příznakem PUBLIKOVAT OD v mapovací tabulce
- Přesný postup procesních kroků pro publikaci otevřených dat je popsán v interní Příručce NERP – Postup publikace otevřených dat.

Čl. 11 Katalog otevřených dat

1) Všechna publikovaná otevřená data CENIA musí být katalogizována v NKOD.

Čl. 12 Závěrečná ustanovení

Tato metodika nabývá účinnosti dnem vydání.